

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Kultūras un izglītības komiteja

2013/2045(INI)

20.6.2013

ATZINUMS

Sniegusi Kultūras un izglītības komiteja

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par jauniešu bezdarba novēršanu — iespējamie risinājumi
(2013/2045(INI))

Atzinumu sagatavoja: *Emilio Menéndez del Valle*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Kultūras un izglītības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā izglītības un apmācības politikai ir ārkārtīgi svarīga nozīme augstā jauniešu bezdarba līmeņa apkarošanā; tā kā, lai nodrošinātu atbilstību strauji mainīgajam darba tirgum, ir nepieciešami lielāki un mērķtiecīgāki ieguldījumi profesionālajā izglītībā un apmācībā (PIA), augstākajā izglītībā un pētniecībā, kā arī elastīgās mācību programmās un uzlabotā sadarbībā starp uzņēmumiem un izglītības nozari;
- B. tā kā duālās izglītības sistēmas ir atkarīgas no ciešas sadarbības starp publisko un privāto sektoru un tajās ir cieši iesaistīti sociālie partneri; tā kā dalībvalstīs, kurās ir augsti institucionalizēta izglītības sistēmas un darba tirgus sadarbība, ir ārkārtīgi zems jauniešu bezdarba līmenis;
- C. tā kā stažēšanās ir noderīgs instruments, lai sekmētu un veicinātu jauniešu pāreju no izglītības sistēmas uz darba tirgu; tā kā stažēšanās pamatā jābūt apmācības stratēģijai, taču darba devēji stažēšanos regulāri izmanto ļaunprātīgi, lai nolīgtu darbiniekus par nelielu darba samaksu ar mazām darba garantijām, un tā kā aizvien vairāk eiropiešu bieži ir spiesti pieņemt stažēšanās piedāvājumus, kas ir vai nu neapmaksāti, vai arī mazapmaksāti, līdz tie var iegūt pastāvīgu darbvietu;
- D. tā kā finanšu krīze ir padziļinājusies un ir piemēroti budžeta samazinājumi un citi taupības pasākumi, jo īpaši ekonomiski neaizsargātākajās dalībvalstīs, un tā kā tas ir apdraudējis mācību standartus un negatīvi tieši ietekmējis jauniešu izredzes piekļūt izglītībai un nodarbinātībai, kā arī turpināt izglītošanos un strādāšanu; tā kā turklāt ir liels nodokļu slogs uzņēmējdarbības vidē vairākās dalībvalstīs;
- E. tā kā 2011. gadā nemācījās, neapguva arodu un nestrādāja (*NEET*) 7,5 miljoni jauniešu vecumā no 15 līdz 24 gadiem un 6,5 miljoni jauniešu vecumā no 25 līdz 30 gadiem; tā kā dalībvalstīm ir jānodrošina sociālās drošības tīkls un pienācīgi dzīves apstākļi tiem darbiniekiem, kuri kļuvuši par bezdarbniekiem, un jauniešiem, kuri nespēj atrast darbu;
- F. tā kā Eiropas Investīciju banka (EIB) var nodrošināt finansējumu investīcijām valstīs, kurās jauniešu bezdarba rādītāji ir virs ES vidējā rādītāja; tā kā EIB varētu būt reģionāls darbības virziens attiecībā uz stratēģiskām investīcijām nodarbinātības iespēju uzlabošanā un paplašināšanā un inovāciju spēju attīstībā;
- G. tā kā darba tirgus vajadzību ievērošana nedrīkst radīt bērniem šķēršļus apgūt iespējami plašāku zināšanu pamatu, jo tas ir labākais veids, kā nodrošināt viņu spēju pielāgoties nejausībām darba tirgū un pārmaiņām dzīvē; tā kā vairākums pētījumu pierāda, ka augstas kvalitātes izglītībai, sākot no pirmajiem izglītības apguves gadiem, ir ļoti liela nozīme, lai novērstu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un labāk iekļautu bērnus, kuri nāk no sociāli nelabvēlīgas vides;
- H. tā kā atvērtie izglītības resursi uzlabo izglītības kvalitāti, pieejamību un taisnīgumu un veicina interaktīvu, radošu, elastīgu un personalizētu mācību procesu, izmantojot IKT un

jaunās tehnoloģijas; tā kā atvērtā izglītība uzlabo ilgtspējīgu nodarbināmību, atbalstot mūžizglītību;

- I. tā kā priekšlaicīga mācību pārtraukšana nopietni kavē Savienības ekonomikas un sociālo attīstību un tā kā ir nepieciešami integrēti pasākumi, lai sasniegtu stratēģijā „Eiropa 2020” noteikto mērķi, proti, samazināt mācības priekšlaicīgi pārtraukušo skaita rādītāju zem 10 %; tā kā jaunieši, kas priekšlaicīgi pārtrauc mācības skolā, biežāk ir bezdarbnieki un viņus apdraud sociālās atstumtības risks; tā kā tādu reintegrācijas programmu izstrādē, kas sniegtu otro iespēju mācīties, būtu jāpievērš īpaša uzmanība neaizsargātajām jauniešu grupām, kam ir liels sociālās atstumtības risks, lai mudinātu šos jauniešus aktīvi līdzdarboties sabiedrībā;
- J. tā kā gan skolu, gan augstskolu mācībspēki saskaras ar nebijušām problēmām, kuras izraisa strauji mainīgā globālā ekonomikas vide un kuru risināšanai kā galvenais faktors veiksmīgai izglītībai un jauniešu nodarbināmībai ir nepieciešama jaunu prasmju un kompetenču, inovatīvu pieeju un mūsdienīgu mācību metožu attīstība;
- K. tā kā ES izglītības un jaunatnes mobilitātes programmas un agrīna svešvalodu apguve palielina nodarbinātības iespējas un veicina darba tirgus mobilitāti; tā kā jauniešu mobilitātes programmām 2014.–2020. gadam būtu jānodrošina patiesas mācīšanās un prasmju ieguves iespējas, tādējādi palīdzot palielināt jauniešu nodarbinātības rādītājus;
- L. tā kā saistībā ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2014.–2020. gadam ir nepieciešama visaptveroša analīze par izglītībā, apmācībā un jauniešu bezdarba apkarošanā ieguldītajiem ES finanšu līdzekļiem 2007.–2013. gada programmā; tā kā integrēta pieeja un sinerģijas efekts starp dažādām programmām un valsts un ES finanšu resursiem nodrošinās jauniešu nodarbinātības pasākumu veiksmīgu īstenošanu; tā kā ir arī nepieciešams Eiropas Savienības politiku pārņemt vietējā un valsts mērogā un to īstenot ar konkrētiem pasākumiem uz vietas;
- M. tā kā, lai gan ir augsts jauniešu bezdarba kopējais līmenis, tomēr dažās nozarēs, piemēram, informācijas un komunikāciju tehnoloģijās (IKT), pētniecībā un izstrādē un veselības aprūpes nozarē, ir aizvien grūtāk atrast kvalificētus darbiniekus brīvajām darbvietām,
 1. pauž nopietnas bažas par budžeta samazinājumiem, kurus dalībvalstis veikušas izglītības, apmācības un jaunatnes programmu jomā un kuru dēļ jaunieši būs atstumti gan izglītības, gan nodarbinātības ziņā, un atgādina, ka budžeta dotācijas izglītības un apmācības jomā ir nepieciešams un ārkārtīgi svarīgs ieguldījums nākotnē; vērš uzmanību uz vajadzību efektīvāk novirzīt ES finansējumu tā, lai tiktu veicināta darbvietu izveide jauniešiem;
 2. mudina dalībvalstis ar Komisijas atbalstu par mērķgrupu izraudzīties jauniešus, kas nemācās, neapgūst arodu un nestrādā (*NEET*) nolūkā piedāvāt viņiem kvalitatīvas mācīšanās un profesionālās apmācības iespējas, lai viņi varētu iegūt prasmes un pieredzi, kas nepieciešamas darba tirgū vai atkārtotai integrācijai izglītības sistēmā, izmantojot mācību kursus, kuri īpaši pielāgoti viņu grūtībām;
 3. aicina dalībvalstis veikt visus pasākumus, kas nepieciešami, lai novērstu mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu un samazinātu mācību pārtraukšanas līmeni, kā arī nodrošinātu otro iespēju apgūt izglītību atbilstoši augstākajiem iespējamajiem standartiem, jo tas

samazinās tādu pret ilgtermiņa bezdarbu visneaizsargātāko jauniešu skaitu, kas nav iesaistīti ne nodarbinātībā, ne izglītībā, ne apmācībā (*NEET*);

4. uzsver, ka ir jānodrošina izglītība un apmācība visiem, atgādina, ka apmācības, nodarbinātības un mobilitātes politikā liela nozīme ir reģioniem, un prasa reģionu rīcībā esošos līdzekļus izmantot tā, lai sekmētu jauniešu piekļuvi darba tirgum un palīdzētu dažādot viņu prasmes;
5. prasa nodrošināt profesionālās izglītības un apmācības iespējas mācībspēkiem, jo īpaši attiecībā uz modernām mācību metodēm un jauno tehnoloģiju izmantošanu; norāda, ka mūžizglītība sākas ar izglītošanu jau agrā bērnībā, un uzsver, ka atraktīvā veidā īpaši jāveicina valodu prasmes;
6. aicina dalībvalstis un attiecīgās iestādes savās izglītības programmās sekmēt zinātnes, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātikas jomu, lai atbilstu pašreizējām darba tirgus prasībām;
7. prasa izveidot rezultātu un ietekmes rādītāju kopēju sistēmu, lai novērtētu sasniegto dažādās programmās, tostarp nodarbinātības pasākumus, proti, analizētu to efektivitāti un lietderību, ne tikai īstenošanas finansiālos aspektus;
8. aicina dalībvalstis veicināt jauniešu dalību nozares politikas izstrādē; uzskata, ka iespēju sniegšana jauniešiem būt ne tikai novērotājiem un/vai saņēmējiem šajos procesos, bet arī reāliem līdzdalībniekiem, veicinās jaunatnes politikas veidošanas leģitimitāti un pievienoto vērtību;
9. prasa plašāk izmantot kvalitatīvas duālās izglītības sistēmas, kas apvieno teorētisko un praktisko apmācību; uzsver, ka ir svarīgi, lai šādu sistēmu izveidē būtu iesaistīti sociālie partneri; aicina Komisiju izstrādāt kvalitatīvas pamatnostādnes modernai duālās izglītības sistēmai, kas tiktu atbalstīta ar plaši definētām, svarīgākajām neakadēmiskajām Eiropas profesijām;
10. aicina Komisiju aktīvi lūgt atbalstu un izstrādāt iniciatīvas, kā arī veidot citus sadarbības veidus ar privāto sektoru jauniešu bezdarba novēršanas jomā un mudina veidot partnerības gan ar uzņēmumiem, gan publiskā un privātā sektora partnerības; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu izveidot Eiropas Mācekļu aliansi un sagaida, ka pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām sagatavos pārredzamu Eiropas kvalitātes sistēmu stažēšanās jomā;
11. aicina dalībvalstis pieņemt juridiski saistošu regulējumu attiecībā uz stažēšanos, profesionālo praksi un mācekļa praksi, tostarp pienācīgu atalgojumu un iegūto zināšanu atzīšanu par darba pieredzi un stiprināt konsultāciju un profesionālās orientācijas pakalpojumus agrīnā posmā, lai stiprinātu jauniešu spējas pieņemt pamatotos lēmumus par viņu turpmāko karjeru un veicinātu jauniešu piekļuvi darba tirgum;
12. aicina dalībvalstis uzlabot sadarbību starp uzņēmumiem un stiprināt partnerības starp uzņēmumiem un izglītības nozari visos līmeņos ar mērķi labāk pielāgot mācību programmas darba tirgus prasībām, piemēram, paplašinot nozaru prasmju apvienības un zināšanu apvienības;

13. mudina dalībvalstis novērst šķēršļus, kas traucē nodrošināt pārrobežu praksi mācekļiem, stažieriem un praktikantiem, lai labāk saskaņotu jauniešiem darbvietās pieejamo apmācības iespēju piedāvājumu un pieprasījumu, tādējādi uzlabojot mobilitāti un nodarbinātību, jo īpaši pierobežas reģionos;
14. uzsver, ka ir svarīgi uzlabot kvalitāti profesionālajā izglītībā un apmācībā ar mērķi panākt pareizo līdzsvaru starp izglītību un darba tirgus pieprasījumu; uzskata, ka profesionālās izglītības un apmācības veicināšana nebūtu jāsteno uz augstākās izglītības rēķina; uzsver, ka ir jāuzlabo sadarbība starp profesionālo izglītību un apmācību un augstāko izglītību un iespējas pāriet no profesionālās izglītības un apmācības uz augstāko izglītību; uzsver, ka ir vajadzīgas elastīgākas mācību programmas, ar kuru palīdzību jauniešiem atvieglotu piekļuvi darba tirgum un palīdzētu labāk pielāgoties nākotnes darba tirgus tendencēm;
15. uzsver, ka ir svarīgi uzlabot augstākās izglītības un profesionālās izglītības un apmācības pieejamību un kvalitātes standartus; uzsver, ka ir arī svarīgi skolās un profesionālās izglītības un apmācības iestādēs apgūt svešvalodas, kas ir priekšnoteikums turpmākai jauniešu spēju veidošanai, mobilitātei un labākai pašizpausmei darba tirgū; aicina dalībvalstis veicināt svešvalodu iekļaušanu izglītības sistēmās;
16. aicina dalībvalstis atzīt neformālo izglītību, jo tai ir būtiska nozīme jauniešu sagatavošanā darba tirgum un ar tās palīdzību tiek attīstītas svarīgas savstarpējo attiecību veidošanas prasmes, ko pieprasa darba devēji; uzsver, ka ir svarīgi ātri izplatīt labu praksi attiecībā uz meiteņu un sieviešu piekļuvi izglītības jomām, kas tradicionāli uzskatītas par vīrišķīgām, jo īpaši jauno IKT nozarē;
17. uzsver, ka jauniešiem ir svarīgi apgūt vispārējās mācīšanās prasmes, piemēram, IKT prasmes, vadības prasmes, kritiskās domāšanas un valodu prasmes un uzņēmējdarbības prasmes, šajā nolūkā studējot arī ārvalstīs, lai uzlabotu jauniešu izredzes darba tirgū un viņu spēju pielāgoties turpmākajām tendencēm darba tirgū; aicina dalībvalstis savās izglītības programmās pievērst īpašu uzmanību šādu prasmju veidošanai;
18. aicina dalībvalstis atbalstīt jauniešu pašnodarbinātību, uzlabojot izglītību uzņēmējdarbības jomā; uzsver, ka īpaša uzmanība jāpievērš tam, ka jaunieši nevēlas uzņemt risku, kas ir priekšnoteikums veiksmīgai uzņēmējdarbībai; prasa arī piešķirt nodokļu atvieglojumus uzņēmumiem, ko izveidojuši un vada jaunieši, lai attīstītu uzņēmējdarbības kultūru un spēju veidot jaunas darbvietas;
19. aicina Komisiju un dalībvalstis reāli panākt pārredzamību un saskaņošanu kvalifikāciju atzīšanas procesā Savienībā, jo īpaši ar Eiropas kredītpunktu sistēmu profesionālās izglītības un apmācības jomā, „Europass” un Eiropas kvalifikāciju sistēmu, un pilnīgi īstenot Padomes ieteikumu par neformālās un informālās izglītības atzīšanu un īpaši nodrošināt, lai pārrobežu mērogā tiktu atzīta neformālā izglītība un informālā mācīšanās; uzsver, cik svarīgi ir laikus īstenot šīs iniciatīvas un ziņot par to īstenošanu;
20. atzinīgi vērtē garantijas jauniešiem shēmu un aicina dalībvalstis apņemties efektīvi un laikus īstenot šo shēmu, tostarp veidojot partnerības starp valsts nodarbinātības dienestiem un izglītības iestādēm, tādējādi atbalstot jauniešus uzreiz pēc izglītības iegūšanas; uzsver, ka šī garantija ir jāattiecinā uz visiem jauniešiem līdz 30 gadu vecumam;

21. uzsver, ka garantijas jauniešiem shēmai ir nepieciešams pietiekams finansējums no Eiropas Sociālā fonda un citiem ES struktūrfondiem, un atgādina, ka jauniešiem paredzētu darbvieta izveide ir viens no svarīgākajiem mērķiem kohēzijas politikā, ko atbalsta ERAF un ESF; tomēr uzsver, ka ar šiem pasākumiem nebūtu jāaizstāj strukturālie pasākumi un reformas, kam dažās dalībvalstīs jānodrošina izglītības sistēmu un darba tirgu pielāgošana turpmākām pārmaiņām;
22. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt skaidrus mērķus un rādītājus attiecībā uz garantijas jauniešiem shēmu, lai spētu efektīvi aprēķināt un novērtēt šīs iniciatīvas ietekmi;
23. uzsver, ka studentu mobilitātes programmas ir svarīgas, un aicina dalībvalstis atbalstīt plānoto finansējuma palielinājumu šīm programmām jaunajā daudzgadu finanšu shēmā 2014.–2020. gadam; uzsver Komisijas lomu saistībā ar ierosināto ES aizdevuma garantijas shēmu pilna laika maģistra studiju programmas studentiem ES un trešās valstīs turpmākai jauniešu mobilitātes un daudzpusīgas universitāšu klasifikācijas sekmēšanai;
24. aicina, lai Komisija, ievērojot integrētu visaptverošu pieeju, kas jāsaskaņo ar stratēģijas „Eiropas 2020” pamatiniciatīvu „Jaunatne kustībā”, savās programmās paredz pasākumus, kuri konkrēti būtu vērsti uz jauniešu bezdarba apkarošanu;
25. aicina dalībvalstis nodrošināt jauniešiem labāku piekļuvi darba piedāvājumiem un stažēšanās iespējām un to, lai studiju programmās iekļautu pamatzināšanu apguvi par darba meklēšanu;
26. norāda, ka ES izglītības sistēmām vajadzētu veicināt godīgu un vienlīdzīgu iespēju principu; prasa, lai tiktu veicinātas nepieciešamās prasmes ar mērķi sekmēt piekļuvi mūžizglītbai, kas ir obligāts priekšnoteikums zināšanu sabiedrībā.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	18.6.2013
Galīgais balsojums	+: 25 -: 2 0: 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Zoltán Bagó, Lothar Bisky, Piotr Borys, Jean-Marie Cavada, Silvia Costa, Santiago Fisas Aixela, Mary Honeyball, Petra Kammerevert, Emma McClarkin, Emilio Menéndez del Valle, Marek Henryk Migalski, Katarína Neveďalová, Doris Pack, Chrysoula Paliadeli, Monika Panayotova, Marie-Thérèse Sanchez-Schmid, Marietje Schaake, Marco Scurria, Hannu Takkula, László Tőkés, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Milan Zver
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	François Alfonsi, Liam Aylward, Ivo Belet, Nadja Hirsch, Iosif Matula, Georgios Papanikolaou, Kay Swinburne, Inês Cristina Zuber
Aizstājēji (187. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Vasilica Viorica Dăncilă